

Koolzaadbericht 1

18.3.2021

In de week van 22 maart start Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant met waarnemingen van de koolzaadglanskever op tien percelen van landbouwers verspreid over de provincie. In eerste instantie gebruiken we daarvoor gele vangkommen. Zodra deze plaaginsecten neergestreken zijn in de praktijkpercelen schakelen we over op tellingen van hun aantal op plantniveau. Met waarnemingen en waarschuwingen wil Praktijkpunt Landbouw een bijdrage leveren aan een duurzame beheersing van plagen in de teelt van koolzaad. Vooraleer we daarmee van start gaan, blikken we terug op een (moeilijke) uitzaai in het najaar van 2020 en een vroege bemesting in 2021.

Droogte bemoeilijkt uitzaai van koolzaad

“Koolzaad weerstaat de droogte”, schreef de landbouwvakpers na het opmaken van de balans van de oogst in 2020. En dat klopt ook, want zowel de rassenproeven als de opbrengsten op praktijkpercelen leerden dat koolzaad minder snel door de knieën gaat op droogtegevoelige grond. Het is net daarom dat koolzaadtelers in een regio als het Hageland hun betere akkers reserveren voor suikerbieten of granen.

April en mei waren samen de droogste periode sinds het begin van de waarnemingen in 1833. Toch begonnen de moeilijkheden voor koolzaad pas in augustus: bij de uitzaai van het koolzaad voor seizoen 2020-2021. Ook de zomer verliep droog en warm zodat menig graanstoppel er keihard en bijgevolg moeilijk bewerkbaar bij lag.

Vanaf 20 augustus kwam de zaai toch op gang, weliswaar met de nodige obstakels. Zowel na ploegen (*indien de ploeg de grond in wou, nvdr.*) als na een niet-kerende bodembewerking werd een bevredigend resultaat gehaald op alle percelen die in augustus gezaaid zijn. Met dank aan de neerslag die eind augustus na de zaai viel.

Het kantelpunt in de provincie Vlaams-Brabant ligt rond 1 à 2 september. Percelen die nadien gezaaid zijn, werden niet meer getrakteerd op een bui. Het zaad lag droog in de grond te wachten op neerslag die pas eind september volgde. Oktober werd de op één na somberste oktobermaand sinds de metingen door het KMI. Dat zorgde voor een late of slechte opkomst en koolzaad dat te klein de winter in ging, met alle problemen van dien. Op deze percelen moeten de opbrengstverwachtingen bijgesteld worden. Voor probleempercelen met te lage plantenaantallen na de winter hanteer je vijf planten per vierkante meter als ondergrens.

Vorst veroorzaakt weinig schade

In februari werden we een week lang op ijsdagen getraakteerd. Dat zijn we na enkele zeer zachte winters niet meer gewend in Vlaanderen. Temperaturen daalden richting -10° en koolzaadtelers wachtten bang af wat de impact hiervan zou zijn. Hoe forsere het koolzaad de winter was ingegaan, hoe meer blad er door de vorst verloren ging. Dat was geen fraai beeld in een tot dan weelderig gewas. Het hart van de planten werd niet geraakt zodat het koolzaad zich snel herstelde.

Vroege eerste stikstofgift

Na de koudeprik in de eerste helft van februari steeg de temperatuur in een week tijd naar 15° en vervolgens zelfs richting 20° . Vergelijken met 2020 was het ook veel droger. Toen kwam de eerste stikstof op veel koolzaadpercelen te laat. Nu waren de meeste koolzaadpercelen eind februari of begin maart reeds berijdbaar. Een meevaller die van grote betekenis kan zijn voor de opbrengst aan de eindmeet. Bemestingsproeven te Gembloux door de Waalse koolzaadketen (CePICOP, 2017-2018) wijzen uit dat een late fractie stikstof harder wordt afgestraft dan een lage fractie stikstof. Als koolzaadteler laat je kilo's liggen wanneer het gewas een tijdlang "op zijn honger" blijft zitten.

De stikstoffractie (vast of vloeibaar) aanvullen met zwavel is in koolzaad uitgegroeid tot de standaard bemestingspraktijk. Wie bemest na een bodemanalyse waarin zwavel inbegrepen is, kan een advies krijgen waarin de aanbevolen dosis zwavel in sommige gevallen oploopt tot 150 (!) eenheden. De meeste percelen hebben wel een beperkte bodemvoorraad zodat doseringen aangehouden worden van minder dan 50 tot 75 eenheden.

Groeiverkorting en plaagwaarneming

Momenteel liggen de meeste percelen er natter bij dan eind februari. Vanaf de derde week van maart klaart het uit en kunnen landbouwers hun gewas opnieuw verzorgen. Wie nu nog de eerste fractie stikstof en zwavel moet toedienen, kijkt in de toekomst beter uit naar een perceel dat sneller berijdbaar is na de winter. Bij de bemesting verdient koolzaad zelfs voorrang te krijgen op gerst!

Wie op schema ligt en de bemesting fractioneert, kan in het stadium 'oprichting – knoppen zichtbaar' een tweede fractie stikstof toedienen. Bij warmer en groeizamer weer is zelfs de groeiverkorting al aan de orde. Zo sluit je het risico op legeren uit in geval de plantdichtheid hoog is, of het perceel rijkelijk voorzien is van stikstof vanuit bodem en/of bemesting.

Zodra de lente komt piepen, strijken ook de koolzaadglanskevers en andere plaaginsecten neer. In Wallonië dateren de eerste vangsten van glanskevers en snuitkevers zelfs al van begin deze maand. Zodra er een knop staat in het koolzaad kunnen glanskevers schade aanrichten. Daarom start Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant in de week van 22 maart de waarnemingen. Kort daarna volgen de eerste waarschuwingsberichten.

Voor meer info kan je terecht bij:

Wim Fobelets

Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant

wim.fobelets@vlaamsbrabant.be – 0472/538370